

Jutlus Nõos K, 01.01.20 kell 11.00, uusaasta

Lektsioonid: 1Jh 5:1–5; Jh 14:12–14

Pihikõne: 2Ms 20:7

Jutlus: Js 43:1–3

Laulud: 43 (1–7); 45 (1–3, 4); 43 (8–15); 50 (1–4)

*Aga nõnda ütleb nüüd Issand, kes sind, Jaakob, on loonud, ja kes sind, Iisrael, on kujundanud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt! Kui sa lähed läbi vee, siis olen mina sinuga, ja kui sa lähed läbi jõgede, siis ei uputa need sind; kui sa käid tules, siis sa ei põle ja leek ei kõrveta sind. Sest mina olen Issand, su Jumal, Iisraeli Püha, su Päästja; su lunahinnaks ma annan Egiptuse, sinu asemel Etioopia ja Seba.*

Tänase jutluse ajalooline taust on Iisraeli rahva pagulus Paabelis 6. eelkristlikul sajandil. Jeruusalemm ja tempel on hävitatud, rahvas on oma (või õigemini Jumala antud) maalt ära aetud ja nüüd pöördub Issand oma prohveti suu läbi rahva poole trööstiks.

Issand ütleb, et tema on Jaakobi ehk Iisraeli loonud ja kujundanud. Tõepoolest, Jumal on selle väikese rahva esiisasid ennast järgima kutsunud ja nemad on teda kuulda võtnud. Teame, et Iisrael on järgnenud jumalamees Moosese kutsele siirduda Egiptusest Tootatud Maale ja teinud läbi 40-aastase kõrberännaku, alistanud Kaanimaa, jaganud selle 12 Iisraeli suguharu vahel, valinud endale kuningad ning saanud kuningas Taaveti ja tema poja Saalomoni valitsuse all nautida suure kuningriigi au ja vägevust.

Kuid Jumal ütleb siin Iisraelile: „Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt!“ See „lunastamine“ tähendab siin päästmist või vabaksostmist. Meenutame, et prohvet kõneleb seda rahvale Paabeli vangipõlve ajal. Kuidas siis võib rääkida rahva vabaksostmisest, kui tegu on vangipõlvega?

Prohvet ei mõtle „lunastamise“ all mitte poliitilist päästmist, vaid väljaeraldamist selle maailma kaduvusest. Ja sellise tõlgendusega saab Iisraeli rahva puhul rääkida ka Jumala rahvast laiemalt, neist keda tema on kutsunud nimepidi kogu maailma rahvaste hulgast kõigil aegadel.

Nende hulka kuuluvad ka kristlased. Olen seda Js 43:1 kirjakohta sageli kasutanud ristimiskõne alusena. Kui Jumal inimese nimepidi kutsub, siis tähendab see ju seda, et ta saab Jumala jaoks üldse isikuks. Enne ta on justkui statistiline ühik, massi osa. Kuid kui Jumal teda nimepidi kutsub, siis saab Jumal temaga tuttavaks.

Olen seda nimepidi kutsumist seostanud ka eluraamatuga, millest kõneleb Ilmutusraamat. Nt Ilm 20:12: „Ja ma nägin surnuid, suuri ja pisikesi, seisvat trooni ees, ning raamatud avati. Teine raamat avati, see on eluraamat. Ja surnute üle mõisteti kohut sedamööda, kuidas raamatuisse oli kirjutatud, nende tegude järgi.“ St viimses kohtus avatakse eluraamat, otsitakse sealt üles inimese nimi ja vaadatakse, mida ta eluajal on teinud.

Ent kui inimese nime seal eluraamatus polegi, siis võib-olla tema personaalküsimus üldse arutluse alla ei tulegi? Jumal vaatab temast lihtsalt mööda ja temast saab selles Jumala riigis eikeegi, teda pole lihtsalt olemas.

Niisiis tasub kasutada viisi, kuidas Jumal inimesi nimepidi kutsub. Ja selleks on Issand seadnud ristimise ehk eluraamatusse kandmise.

Edasi kõneleb Issand prohveti suu läbi sellest, mis saab osaks rahvale ja (kristliku tõlgenduse raames) ka üksikisikule, keda on nimepidi kutsutud, kes on Issanda päralt. Nimelt, Jumal kaitseb neid nende eluteel. Veest ja tulest pääsemise all, mida siin mainitakse, pole mõeldud uppumisest ega tulekahjust pääsemist, vaid vett ja tuld nimetatakse siin sümbolina inimest elus varitsevaist ohtudest üleüldse.

Selles seoses võib mainida ka tuntud kirjakohta Js 41:10, kus Jumal samuti julgustab Iisraeli: „...ära karda, sest mina olen sinuga; ära vaata ümber, sest mina olen su Jumal: ma teen su tugevaks, ma aitan sind, ma toetan sind oma õiguse parema käega!“

Milles see Jumala kaitse Iisraelile või siis ka Iisraeli laiendusele – kristlastele – võiks seisneda?

Kõigepealt selles, millest kõnelesime ka eilses vana-aastaõhtu jutluses. Nimelt, et Jumala rahvas üldse veel otsa pole saanud. Tõepoolest, vaatamata juutide püha linna Jeruusalemma hävitamisele 70 pKr ja Iisraeli rahva laialipillutamisele sajanditeks, on nad ju säilinud ja oma riigi uuesti rajanud. Ning vaatamata kristlastele viimase 2000 aasta jooksul osaks langenud kannatustele, on Kristuse kirik siiski kasvanud ja sellesse kuulub kolmandik maailma rahvaist.

Ka Eestis pole ju kristlaste olukord halb – ka sellest kõnelesime eileõhtusel jumalateenistusel. Statistiliste näitajate poolest pole EELK just tema ajaloo kõige paremas olukorras, kuid – nagu eespool öeldud – Jumal ei tegutse statistilistes terminites. Jumal kutsub igat inimest sõna ja sakramendi läbi ning kui hakkame lugema ristitud inimeste arvu või siis küsima inimestelt, kas nad peavad ristimist oluliseks, siis pole olukord sugugi nii halb (lähtun, tõsi, selles hinnangus küll sisetundest ja mitte statistilistest näitajatest).

Aga üksikisiku tasandil kogeb Jumala kaitset iga inimene, kes usub, et Jeesus Kristus on Issand. See kaitse ilmneb iga inimese elus erinevalt: kes kogeb palvevastuseid, kes pääseb imekombel õnnetusest või haigusest, kes näeb, vaatamata raskele olukorrale, siiski tulevikku helgena jne. Issand ei jäta maha kedagi kes tema peale loodavad: selline on Piibli kindel sõnum.

Täna, 1. jaanuaril on ka Jeesuse nimepäev ja meie kirjakoha viimane salm meenutab just seda. Issand ütleb prohveti suu läbi: „Sest mina olen Issand, su Jumal, Iisraeli Püha, su Päästja“. Näeme, et Jumal nimetab ennast mh ka Päästjaks. See sõna „päästja“ (hb *mōwōšī'ekā*) tuleneb samast tüvest, mis ka „Jeesus“ 'Issand päästab'. Meenutame, mida Issanda ingel ütles Lk 2:10j järgi Petlemma väljal karjastele: „Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale, et teile on täna sündinud Taaveti linnas Päästja, kes on Issand Kristus.“

Niisiis nimetab Issand ennast siin prohvet Jesaja raamatus Päästjaks, millest tohib järeldada, et Jeesus Kristus on Jumal.

Meie kirjakoht lõpeb Jumala lubadusega, et Iisraeli lunahinnaks ehk vabaksostu hinnaks annab ta teisi maid: Egiptuse, Etioopia ja Seba. On arvatud, et siin viidatakse Pärsia kuningas Kyrosele, kes andis Paabeli vangipõlves viibinud Iisraelile vabaduse ja võimaluse taastada Jeruusalemm ja selle tempel. Selle asemel alistas ta aga Aafrika, millele kõik kolm nimetatud maad viitavad.

Siiski teame kristlastena, et kogu inimkonna vabaksostu hind on Jumala Poja Jeesuse Kristuse veri. Selleks poleks piisanud ka kõigi maailma rahvaste ohverdamisest, tarvis oli vaid üht, kes oleks Jumal ise.

Nõnda siis mingem uuele aastale vastu Jumala kinnitusega, et Tema on meid eluraamatusse kandnud ja tahab meid kaitsta. Ning viis, kuidas Ta seda teeb, on Jeesus Kristuse ohver kõigi inimeste eest.

Aamen.